

2.9 ಬೀಜೋಕ್ತಿಗಳ ಮ.ಸಾ.ಅ ಮತ್ತು ಲ.ಸಾ.ಅ:

ಯಾವುದೇ ಬೀಜೋಕ್ತಿಗಳ ಮ.ಸಾ.ಅ ಮತ್ತು ಲ.ಸಾ.ಅ ಕಂಡುಹಿಡಿಯಲು ನಾವು ಭಾಗಾಕಾರ ಕ್ರಮವನ್ನು ಅನುಸರಿಸುವುದನ್ನು ಈಗಾಗಲೇ ಪಾಠ 2.5 ರಲ್ಲಿ ಕಲಿತಿದ್ದೇವೆ ಮತ್ತು

2.9 ಸಮಸ್ಯೆ 1: $6(p+2)^2(p-3)$ ಮತ್ತು $8(p+2)(p-3)^3$ ಇವುಗಳ ಮ.ಸಾ.ಅ.ಮತ್ತು ಲ.ಸಾ.ಅ.ಕಂಡುಹಿಡಿಯಿರಿ.

ಪರಿಹಾರ:

ಮ.ಸಾ.ಅ. ಕಂಡುಹಿಡಿಯುವುದು:

ಸಂಖ್ಯಾಸಹಗುಣಕಗಳ(6 ಮತ್ತು 8 ರ) ಮ.ಸಾ.ಅ.=2

$(p+2)^2$ ಮತ್ತು $(p+2)$ ಗಳ ಮ.ಸಾ.ಅ. $= (p+2)$ (ಘಾತ ಕಡಿಮೆ ಇರುವ ಪದ)

$(p-3)$ ಮತ್ತು $(p-3)^3$ ಗಳ ಮ.ಸಾ.ಅ. $= (p-3)$ (ಘಾತ ಕಡಿಮೆ ಇರುವ ಪದ)

ದತ್ತ ಬೀಜೋಕ್ತಿಗಳ ಮ.ಸಾ.ಅ. $= 2(p+2)(p-3)$

ಲ.ಸಾ.ಅ. ಕಂಡುಹಿಡಿಯುವುದು:

ಸಂಖ್ಯಾಸಹಗುಣಕಗಳ(6 ಮತ್ತು 8 ರ) ಲ.ಸಾ.ಅ.=24

$(p+2)^2$ ಮತ್ತು $(p+2)$ ಗಳ ಲ.ಸಾ.ಅ. $= (p+2)^2$ (ಘಾತ ಹೆಚ್ಚು ಇರುವ ಪದ)

$(p-3)$ ಮತ್ತು $(p-3)^3$ ಗಳ ಲ.ಸಾ.ಅ. $= (p-3)^3$ (ಘಾತ ಹೆಚ್ಚು ಇರುವ ಪದ)

ದತ್ತ ಬೀಜೋಕ್ತಿಗಳ ಲ.ಸಾ.ಅ. $= 24(p+2)^2(p-3)^3$

2.9 ಸಮಸ್ಯೆ 2: $(p+3)^3$, $2p^3+54+18p(p+3)$, (p^2+6p+9) ಇವುಗಳ ಮ.ಸಾ.ಅ ಮತ್ತು ಲ.ಸಾ.ಅ ಕಂಡುಹಿಡಿಯಿರಿ.

ಪರಿಹಾರ:

ಎಲ್ಲಾ ಬೀಜೋಕ್ತಿಗಳನ್ನು ಮೊದಲಿಗೆ ಅಪವರ್ತಿಸಿರಿ.

1) $(p+3)^3$

2) ಈಗ 2 ನೇ ಪದವನ್ನು ಅಪವರ್ತಿಸೋಣ.

$$2p^3+54+18p(p+3)$$
$$= 2(p^3+27)+18p(p+3)$$

$$= 2*(p+3)(p^2+9-3p)+18p(p+3)$$

[(p^3+27)ಇದು a^3+b^3 ರೂಪದಲ್ಲಿದೆ: $a=p$, $b=3$,

$$a^3+b^3=(a+b)(a^2+b^2-ab)]$$

$$=(p+3)*((2*(p^2+9-3p))+18p)$$

$$=(p+3)*2*(p^2+9-3p+9p)$$

$$=2(p+3)(p^2+9+6p)$$

[$\therefore (p^2+9+6p)$ ಇದು (a^2+b^2+2ab) ರೂಪದಲ್ಲಿದೆ: $a=p$, $b=3$,

$$(a^2+b^2+2ab)=(a+b)^2]$$

$$= 2(p+3)(p+3)^2 = 2(p+3)^3$$

3) $(p^2+6p+9) = (p+3)^2$

$(p+3)^3$, $2(p+3)^3$ ಮತ್ತು $(p+3)^2$ ಗಳ ಮ.ಸಾ.ಅ. = $(p+3)^2$ ಇದೇ ದತ್ತ ಬೀಜೋಕ್ತಿಗಳ ಮ.ಸಾ.ಅ.

$(p+3)^3$, $2(p+3)^3$ ಮತ್ತು $(p+3)^2$ ಗಳ ಮ.ಸಾ.ಅ. = $2(p+3)^3$ ಇದೇ ದತ್ತ ಬೀಜೋಕ್ತಿಗಳ ಲ.ಸಾ.ಅ.

2.9 ಸಮಸ್ಯೆ 3: $10(x^2-y^2)$, $15(x^2-2xy+y^2)$, $20(x^3-y^3)$, $5(-3x+3y)$ ಗಳ ಮ.ಸಾ.ಅ ಮತ್ತು ಲ.ಸಾ.ಅ ಕಂಡುಹಿಡಿಯಿರಿ.

ಪರಿಹಾರ:

ಮೊತ್ತ ಮೊದಲಿಗೆ ದತ್ತ ಬೀಜೋಕ್ತಿಗಳನ್ನು ಅಪವರ್ತಿಸಬೇಕು. ಸೂತ್ರ

- 1) $10(x^2-y^2) = 10(x+y)(x-y)$ ಸೂತ್ರ $(a+b)(a-b) = (a^2-b^2)$
- 2) $15(x^2-2xy+y^2) = 15(x-y)^2$ ಸೂತ್ರ $(a-b)^2 = (a^2+b^2-2ab)$
- 3) $20(x^3-y^3) = 20(x-y)(x^2+y^2+xy)$ ಸೂತ್ರ $(a^3-b^3) = (a-b)(a^2+b^2+ab)$
- 4) $5(-3x+3y) = 5(-3)(x-y) = -15(x-y)$

$10(x+y)(x-y)$, $15(x-y)^2$, $20(x-y)(x^2+y^2+xy)$ ಮತ್ತು $-15(x-y)$ ಗಳ ಮ.ಸಾ.ಅ.
= $5(x-y)$ ಇದೇ ದತ್ತ ಬೀಜೋಕ್ತಿಗಳ ಮ.ಸಾ.ಅ.

$10(x+y)(x-y)$, $15(x-y)^2$, $20(x-y)(x^2+y^2+xy)$ ಮತ್ತು $-15(x-y)$ ಗಳ ಲ.ಸಾ.ಅ.
= $60(x-y)(x-y)^2(x^2+y^2+xy)$ ಅಥವಾ $60(x^2-y^2)(x^3-y^3)$
ಇದೇ ದತ್ತ ಬೀಜೋಕ್ತಿಗಳ ಲ.ಸಾ.ಅ.

A Project of www.Shale.org

2.9 ಸಮಸ್ಯೆ 4 : $p(x) = (x^2+3x+2) (x^2+2x+a)$, $q(x) = (x^2+7x+12) (x^2+7x+b)$ ಆಗಿದ್ದು, ಯಾವ a ಮತ್ತು b ಬೆಲೆಗಳಿಗೆ $(x+1)(x+3)$ ಅವುಗಳ ಮ.ಸಾ.ಅ ಆಗಿರುತ್ತದೆ?

ಪರಿಹಾರ:

$$(x^2+3x+2) = (x+1)(x+2)$$

$$(x^2+7x+12) = (x+4)(x+3)$$

$$\therefore p(x) = (x+1)(x+2)(x^2+2x+a)$$

$$\therefore q(x) = (x+4)(x+3)(x^2+7x+b)$$

ದತ್ತದಂತೆ $(x+1)(x+3)$, $p(x)$ ನ ಮ.ಸಾ.ಅ ಆಗಿರುವುದರಿಂದ (x^2+2x+a) ರ ಅಪವರ್ತನ $(x+3)$ ಅಗಿರಲೇ ಬೇಕು.

$x=-3$ ಎಂದು ಆದೇಶಿಸಿದಾಗ $(x^2+2x+a) = 0$ ಆಗಲೇ ಬೇಕು

$$\therefore (-3)^2+2(-3)+a = 0 \text{ ಅಂದರೆ } 9-6+a = 0 \therefore a = -3$$

ದತ್ತದಂತೆ $(x+1)(x+3)$, $q(x)$ ನ ಮ.ಸಾ.ಅ ಆಗಿರುವುದರಿಂದ (x^2+7x+b) ರ ಅಪವರ್ತನ $(x+1)$ ಅಗಿರಲೇ ಬೇಕು.

$x=-1$ ಎಂದು ಆದೇಶಿಸಿದಾಗ, $(x^2+7x+b) = 0$ ಆಗಲೇ ಬೇಕು

$$\therefore (-1)^2+7(-1)+b = 0$$

$$\text{ಅಂದರೆ } 1-7+b = 0$$

$$\therefore b = 6$$

ತಾಳೆ:

a ಮತ್ತು b ನ ಬೆಲೆಗಳನ್ನು $p(x)$ ಮತ್ತು $q(x)$ ದಲ್ಲಿ ಆದೇಶಿಸಿದಾಗ,

$$p(x) = (x^2+3x+2) (x^2+2x-3) = (x+1) (x+2) (x+3) (x-1) \{ \because (x^2+2x-3) = (x+3)(x-1) \}$$

$$q(x) = (x^2+7x+12) (x^2+7x+6) = (x+4) (x+3) (x+1) (x+6) \{ \because (x^2+7x+6) = (x+1)(x+6) \}$$

$p(x)$ ಮತ್ತು $q(x)$ ರ ಅಪವರ್ತನಗಳನ್ನು ನೋಡಿದಾಗ $p(x)$ ಮತ್ತು $q(x)$ ಗಳ ಮ.ಸಾ.ಅ $(x+1)$ $(x+3)$

ಆಗಿದೆ ಎಂದು ತಿಳಿಯಬಹುದು.